

ПРАВОВЕ ТА НОРМАТИВНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ

© Н. Зіганишин, 2017

Національний університет „Львівська політехніка”, Львів, Україна

Використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА), як і будь-який вид діяльності, що може бути потенційно небезпечним, вочевидь повинен мати певні юридичні підстави. Однак, зміна законодавства – досить інерційний, повільний процес, який не встигає за стрімким розвитком технологій. Отже, сьогодні не лише в Україні, а й в інших країнах законодавче регулювання діяльності, пов'язаної із застосуванням БПЛА знаходиться на етапі становлення. Можна сказати, що на цей процес впливають два протилежні прагнення: „максимально заборонити” задля безпеки та „максимально дозволити” задля розвитку. У цій галузі відбуваються певні зміни законодавства, приймаються та змінюються правила і норми.

У серпні 2016 року Державна авіаційна служба України (ДАСУ) розробила та оприлюднила „Рекомендації власникам безпілотних літальних апаратів” у вигляді інфографіки. Проте користувачі соціальних мереж виявили незадоволеність запропонованим методом забезпечення безпеки, оскільки вважали їх абсурдними. Так, у документі йдеться про заборону використання БПЛА на відстані до 50 метрів від людей, споруд та іншого майна, що по суті унеможливило використання БПЛА у місті. Варто зазначити, що ці норми були встановлені у контексті „рекомендацій”, тобто дотримуватись їх можна на власний розсуд.

Першим суттєвим кроком на цьому шляху було розроблення та оприлюднення для спільного обговорення Проекту „Концепції положення та процедур із забезпечення безпеки польотів повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та БЛА”, який був виданий у травні 2016 року. Проте, ця публікація виявилась майже непомітною, на відміну від зрозумілої усім „картинки” – видання ілюстрованих рекомендацій для власників дронів.

Варто розглянути даний документ більш детально. Як зазначено на офіційному сайті Державної авіаційної служби України, робоча група, сформована з представників ДАСУ, була створена ще у квітні 2015 року. У документі зазначені положення, які радикально змінюють можливість використання БПЛА, як у комерційних, так і у некомерційних цілях. Так, у документі йдеться про обов'язкову реєстрацію усіх без винятку БПЛА. Раніше дрони вагою до 20 кг не потребували реєстрації, тобто фактично вони не підлягали ні під які чинні нормативи, а відсутність нормативів дозволяла їх довільне використання.

У концепції використовують таку термінологію і визначення дронів: БАС – безпілотна авіаційна система; БПС – безпілотне повітряне судно. Крім того, пропонують терміни „пункт керування” БАС(ПК) та „зовнішній пілот”, тобто людина-оператор БАС.

Основними положеннями запропонованої концепції є:

- класифікація, сертифікація та реєстрація БПС та наземних систем управління БАС, процедури технічного обслуговування та підтримання льотної придатності;
- проведення підготовки та сертифікація персоналу, який буде здійснювати експлуатацію БАС, у тому числі їхнє технічне обслуговування та підтримання льотної придатності;
- заходи з інтегрування БАС у загальну організовану систему повітряного руху;
- ліцензування та сертифікація операторів, що планують використовувати БПС у комерційних цілях;
- страхування діяльності, пов'язаної з використанням БАС;
- забезпечення авіаційної безпеки під час використання БАС;
- організація ефективної системи нагляду за діяльністю, пов'язаною з використанням БАС;
- впровадження системи управління безпекою польотів експлуатантами БАС.

Загалом ця концепція побудована та створена на загальних принципах і досвіді провідних розвинутих країн у галузі БПЛА. Немає сумніву, що запорукою стабільного мирного розвитку країни є дотримання вимог законодавства, яке б максимально задовольняло потребу безпеки та науково-технічного розвитку держави.

<http://avia.gov.ua/documents/Bezpeka-aviatsii/Bezpeka-polotiv/25434.html>

Науковий керівник: д.т.н., проф. Микийчук М.М.